

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра журналістики та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-
педагогічного факультету
_____ Інна САВИЦЬКА
« ____ » _____ 2025 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації
протокол № 12 від 17.04.2025 р.
Завідувач кафедри
_____ Світлана ХАРЧЕНКО

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Журналістика»
_____ Микола СТЕПАНЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
«Цифрова культура і медійний простір»

Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика та інформація
Спеціальність	С7 Журналістика
Освітня програма	Журналістика
Гуманітарно-педагогічний факультет	
Розробник	– доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Адамчук Н.В.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Цифрова культура і медійний простір»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	061 – Журналістика	
Освітня програма	Журналістика	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Цифрова культура і медійний простір»

Мета курсу – сформувати у здобувачів вищої освіти теоретичні знання і практичні навички цифрової культури, потрібні для професійної та дослідницької діяльності у галузі журналістики.

Предметом дисципліни є комунікативні, соціальні, етичні та технологічні аспекти цифрової культури.

Завдання курсу:

- сформувати комплексне уявлення про цифрову культуру як складний і багатоаспектний соціальний феномен, уміння системно аналізувати і критично оцінювати артефакти цифрової культури;
- систематизувати знання про тенденції розвитку медіа в цифровому суспільстві;
- сформувати уміння комунікувати та взаємодіяти в медіапросторі на засадах цифрового етикету;
- розвинути навички роботи з інструментами для створення і редагування цифрового медіаконтенту в різних форматах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- теоретико-методологічні підходи до дослідження цифрової культури;
- закономірності еволюції та трансформації медіакультури у цифровому суспільстві, етапи розвитку цифрової культури;
- базові категорії, ключові поняття та артефакти цифрової культури і медіакультури;
- сучасні цифрові тренди у світі та в Україні;
- особливості цифрової культури в медіагалузі;
- правові та етичні норми комунікації та взаємодії в цифрових середовищах, правила цифрового етикету;
- правила інформаційної безпеки та забезпечення захисту інформації.

уміти:

- системно аналізувати артефакти і феномени цифрової культури;
- реконструювати основні етапи розвитку цифрової культури;
- застосовувати базові методи та інструменти цифрових гуманітарних наук;
- використовувати цифрові засоби та технології для створення медіапродуктів різних форматів, поширення та обміну цифровим контентом;
- застосовувати правила цифрового етикету для ефективної комунікації в медіапросторі.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. **спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):**

СК01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері журналістики.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

ПРН05. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології під час створення медіапродуктів.

ПРН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН12. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проєкти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів. Форма підсумкового контролю – **екзамен**.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

«Цифрова культура і медійний простір» для повного терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Цифрова культура як соціальний і технологічний феномен												
Тема 1. Вступ до цифрової культури. Цифрова культура і суспільство.	8	2	2			4						
Тема 2. Базові категорії, феномени та артефакти цифрової культури	8	2	2			4						
Тема 3. Сучасні цифрові тренди у світі та в Україні	8	2	2			4						
Тема 4. Цифрова гуманітаристика	8	2	2			4						
Тема 5. Етичні аспекти цифрової культури	8	2	2			4						
Тема 6. Культура інтернеткомунікацій	8	2	2			4						
Тема 7. Інформаційна безпека	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1	56	14	14			28						
Змістовий модуль 2. Цифрові медіа та медіакультура												
Тема 8. Масмедіа і медіакультура	8	2	2			4						
Тема 9. Медіатекст у комунікативному дискурсі	8	2	2			4						
Тема 10. Журналістика даних	8	2	2			4						
Тема 11. Концепція відкритих даних	8	2	2			4						
Тема 12. Соціальні медіа у контексті цифрової культури	8	2	2			4						
Тема 13. Блогосфера і громадянська журналістика	8	2	2			4						
Тема 14. Цифровий сторітелінг	8	2	2			4						
Тема 15. Тренди розвитку медіа	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	64	16	14			32						
Разом годин	120	30	30			60						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ до цифрової культури. Цифрова культура і суспільство.	2
2.	Базові категорії, феномени та артефакти цифрової культури	2
3.	Сучасні цифрові тренди у світі та в Україні	2
4.	Цифрова гуманітаристика	2
5.	Етичні аспекти цифрової культури	2
6.	Культура інтернет-комунікацій	2
7.	Інформаційна безпека	2
8.	Масмедіа і медіакультура	2
9.	Медіатекст як феномен онлайн-комунікації	2
10.	Журналістика даних	2
11.	Концепція відкритих даних	2
12.	Соціальні медіа у контексті цифрової культури	2
13.	Блогосфера та громадянська журналістика: культурологічний аспект	2
14.	Цифровий сторітелінг	2
15.	Тренди розвитку медіа	2

1. Засоби діагностики результатів навчання:

- модульні тести;
- реферати;
- есе, творчі роботи;
- захист практичних робіт;
- інші види.

2. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти;
- інші види.

3. Методи оцінювання:

- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

4. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки магістра 061 «Журналістика».
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Плани лекційних і практичних занять.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
5. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.
6. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
7. Методичні матеріали щодо виконання контрольних робіт для заочної форми навчання.
8. Екзаменаційні білети.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Підручник із крос-медіа / вид. І. Крецу, М. Гузун, Л. Василик. Bonn/Germany – Sibiu/Romania : Schiller Publishing House, 2015. 140 с.
2. Пушкар О. І., Грабовський Є.М. Культура цифрових медіа: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 164 с.

3. Шнайдер В., Рає П.-Й. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / Перекл. з нім. В. Климченко; за загал. ред. В. Іванова. Київ : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2014. 358 с.
4. Digital Culture: Understanding New Media / ed. by Glen Creeber, Royston Martin. Open University Press, 2008. 224 p.

Додаткова

1. Азеєв С.В. Трансмедійний сторітелінг як синергія жанрів, цифрового контенту та мультимедійних платформ. Діалог : Медіастудії. 2019. Вип. 25. С. 8–17
2. Андрійченко Ж. О, Близнюк Т. П., Майстренко О. В. Digital етикет та комунікації: тенденції та вимоги сьогодення. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 34. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-34-24
3. Астаф'єв А. О. Питання розвитку цифрової культури українського соціуму: Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/pitannya-rozvitkucifrovoi-kulturi-ukrainskogo-sociumu>
4. Гаврілова Л. Г., Воронова Н. С. Цифрова культура як феномен сучасного інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2018. №48. С. 21-34
5. Гаврілова Л., Топольник Я. Цифрова культура, цифрова грамотність, цифрова компетентність як сучасні освітні феномени. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Т. 1, №5. С.1-14
6. Захарченко А. П. Інтернет-медіа: інтерактивний навчальний посібник для курсу «Підтримка сайту». Тернопіль : Крок, 2014. 198 с.
7. Інформаційна культура: навч. посібн. / за заг. ред. проф. Палехи Ю.І. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 400 с.
8. Полюга В. А. Дисципліни спеціалізації (дата-журналістика) : Методичний посібник для студентів I курсу першого (магістерського) рівня спеціальності 061 «Журналістика». Одеса, 2020. 34 с.
9. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посібник. Львів : ПАІС, 2010. 246 с.
10. Прудникова О.В. Інформаційна культура: концептуальні засади та світоглядний сенс: монографія. Харків : Право, 2015. 352 с.
11. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Кер. проєкту О. Піщуліна. Центр Разумкова. Київ: Вид-во «Заповіт», 2020. 274 с.
12. Bartscherer, T., Coover, R. (2011). Switching Codes: Thinking Through New Technology in the Humanities and the Arts, Chicago: University of Chicago Press.
13. Berry, D.M. (2012). Understanding Digital Humanities, Basingstoke: Palgrave Macmillan.
14. Cameron, F., Kenderdine, S. (2007). Theorizing Digital Cultural Heritage: A Critical Discourse, Cambridge MA: MIT Press
15. Gere C. Digital Culture. London : Reaktion Books, 2009. 240 p.
16. Hayles, N.K. (2012). How We Think: Digital Media and Contemporary Technogenesis, Chicago: University of Chicago Press.
17. Rowles Daniel, Brown Thomas (2017) Building Digital Culture. A Practical Guide to Successful Digital Transformation. 264 p.

Інформаційні ресурси 1. Опис рамки цифрової компетентності для громадян України. 2021

https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifra-oprilyudnyueramku-tsifrovoi-kompetentnosti-dlya-

[gromadyan/%D0%9E%D0%A0%20%D0%A6%D0%9A.pdf](#) 2. Про компоненти цифрової культури, Digitle Blog. URL: <https://digitle.wordpress.com/2016/10/04/12499875/>

3. Bloomsburg University Students (2010). 'Bloomsburg U. Undergraduate «Manifesto» on Digital Humanities', <https://4humanities.org/bloomsburg-u-undergraduate-manifesto-ondigital-humanities/>
4. Digital Humanities: Values & Methods. Northwestern University Library. URL: <https://researchguides.wcu.edu/digitalhumanities/toolsmethods>
5. Manovich L. The Language of New Media. Cambridge, 2001. http://dssedit.com/plu/Manovich-Lev_The_Language_of_the_New_Media.pdf
6. Perkin N. What is Digital Culture? URL: <http://agilebusinessmanifesto.com/agilebusiness/what-is-digital-culture/>